

Powiatowy Urząd Pracy w Zamościu

**Ranking zawodów deficytowych
i nadwyżkowych
w powiecie zamojskim w 2015 roku.**

ZAMOŚĆ KWIECIEŃ 2016

Spis treści

Wstęp	2
I. Założenia metodyczne prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych	3
1. Cele monitoringu	3
2. Podstawowe pojęcia	4
3. Charakterystyka powiatu zamojskiego	5
4. Źródła danych	5
II. Analiza ogólnej sytuacji na rynku pracy	6
1. Liczba bezrobotnych	6
2. Bilans bezrobotnych	7
3. Stopa bezrobocia	11
4. Liczba bezrobotnych ze względu na wiek	11
5. Liczba długotrwale bezrobotnych	11
6. Liczba ofert pracy z wyszczególnieniem ofert subsydiowanych, wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej	14
III. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych	15
IV. Analiza rynku edukacyjnego	21
1. Liczba bezrobotnych według wykształcenia	21
2. Liczba bezrobotnych absolwentów	22
V. Analiza lokalnego rynku pracy na podstawie badań kwestionariuszowych przedsiębiorstw	23
VI. Wnioski	29

Wstęp

Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 9 *ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 149 z późn. zm.) Powiatowy Urząd Pracy w Zamościu opracował analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych występujących w powiecie zamojskim w 2015 roku. Analiza ta jest kluczowym narzędziem wykorzystywanym przy planowaniu działań prowadzących do osiągnięcia równowagi na lokalnym rynku pracy. Głównym założeniem opracowania jest zbiorcze zestawienie danych na temat poziomu popytu oraz podaży występujących na rynku pracy. Opracowany przez Urząd monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych umożliwia pozyskanie istotnych informacji na temat struktury bezrobocia oraz zachodzących w niej zmian. Na jego podstawie określone zostają potrzeby kadrowe pracodawców, co pozwala na usprawnienie poradnictwa zawodowego oraz wyznaczenie odpowiednich kierunków oferty szkoleniowej i edukacyjnej dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

W celu opracowania monitoringu Urząd wykorzystał dane gromadzone w systemie Syriusz (m.in. dane na temat liczby zarejestrowanych bezrobotnych, zgłoszonych wolnych stanowiskach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej). Opracowaniu monitoringu posłużyły także wyniki badań kwestionariuszowych przedsiębiorstw.

Zakres tematyczny monitoringu dotyczy zarówno zawodów i specjalności określonych w Klasyfikacji Zawodów i Specjalności dla potrzeb rynku pracy jak również umiejętności i uprawnień posiadanych przez bezrobotnych oraz tych najbardziej pożądanых przez pracodawców.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie zamojskim został podzielony na 6 rozdziałów. Każdy w nich zawiera analizę diagnostyczną określonych elementów rynku pracy w 2015 roku. Ostatni z rozdziałów stanowi zaś prognozę sytuacji na lokalnym rynku pracy w roku 2016.

I. Założenia metodyczne prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych

1. Cele monitoringu

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jako całościowa analiza lokalnego rynku pracy, zawierająca dane statystyczne – ich zestawienie i opis, służy realizacji określonych celów. Głównym założeniem opracowania monitoringu jest zebranie informacji dotyczących struktury bezrobocia w powiecie zamojskim oraz zmian zachodzących w tej strukturze. Na podstawie zebranych informacji Powiatowy Urząd Pracy w Zamościu może m.in. określić potrzeby kadrowe pracodawców, scharakteryzować współczesne wyzwania stojące przed osobami bezrobotnymi i poszukującymi pracy, ustalić wykształcenie oraz kwalifikacje pożądane i przydatne na lokalnym rynku pracy czy nawet dokonać prognozy zjawisk zachodzących w obszarze polityki społecznej. Wszystko to daje możliwość sformułowania odpowiedniej oferty szkoleniowej i edukacyjnej dla osób bezrobotnych oraz stworzenia i wdrożenia odpowiednich programów aktywizacji zawodowej, co w konsekwencji pozwoli na usprawnienie działań w zakresie poradnictwa zawodowego.

Mając powyższe na uwadze, należy uznać, że prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych umożliwia realizację następujących celów:

- określenie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej w powiecie zamojskim;
- stworzenie bazy informacyjnej dla przewidywania struktur zawodowo-kwalifikacyjnych w powiecie;
- określenie odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych dla zapewnienia spójności z potrzebami rynku pracy;
- korekta poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego na poziomie ponadgimnazjalnym;
- usprawnienie poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów oraz kwalifikacji deficytowych i nadwyżkowych w powiecie;
- ułatwienie realizacji programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia.

2. Podstawowe pojęcia

Aby prawidłowo opracować całościowy dokument zawierający opis sytuacji na rynku pracy w powiecie, należy określić czym jest monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych oraz zdefiniować podstawowe pojęcia z nim związane.

Zgodnie z definicją zawartą w raporcie pt. *Ostateczna wersja metodologii prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy*, opracowanym przez Instytut Nauk Społeczno-Ekonomicznych z Łodzi, monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych to proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów szkolenia bezrobotnych i kształcenia zawodowego.

Kluczowym pojęciem związanym z niniejszą analizą jest pojęcie zawodu. Zawód należy definiować jako zbiór zadań wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami poprzez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Dla potrzeb niniejszej analizy wyróżniono:

- Zawody deficytowe – takie, na które występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.
- Zawody zrównoważone – takie, na które na rynku pracy występuje zapotrzebowanie zbliżone do liczby bezrobotnych w danym zawodzie.
- Zawody nadwyżkowe – takie, na które występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Ujednoliceniu nazewnictwa zawodów i specjalności występujących w gospodarce i na rynku pracy, racjonalnemu planowaniu obsługi rynku pracy oraz określaniu jego struktury zawodowej służy klasyfikacja zawodów i specjalności. Struktura klasyfikacji jest wynikiem grupowania zawodów na podstawie podobieństwa kwalifikacji zawodowych wymaganych dla realizacji zadań danego zawodu, z uwzględnieniem dwóch aspektów kwalifikacji, tj. ich poziomu i specjalizacji.

Obecny, elastyczny rynek pracy kreuje nowe potrzeby i wymogi ze strony podmiotów tego rynku, a więc pracodawców oraz pracobiorców. Urząd Pracy jako instytucja rynku pracy podejmuje działania w zakresie kreowania przedsiębiorczości w powiecie. Dodatkowo wspiera istniejące firmy w tworzeniu nowych miejsc pracy oraz możliwości zatrudnienia osób na stanowiska kreowane przez pracodawców. Zaznacza się silna rola Urzędu przy zwiększaniu szans osób bezrobotnych na uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych niezbędnych przy podjęciu zatrudnienia.

Podjęcie zatrudnienia zawsze wiąże się z posiadaniem odpowiednich kwalifikacji czyli układu wiedzy, umiejętności i uprawnień przydatnych do realizacji składowych zadań zawodowych.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych powinien zawierać zarówno zestawienia liczbowe dotyczące osób bezrobotnych jak również analizę dostępnych w powiecie ofert pracy czyli zgłoszonych przez pracodawcę do powiatowego urzędu pracy, wolnych miejsc zatrudnienia (przynajmniej jednego) lub innej pracy zarobkowej w określonym zawodzie lub specjalności w celu znalezienia odpowiedniego pracownika.

3. Charakterystyka powiatu zamojskiego

Powiat zamojski znajduje się w województwie lubelskim, w którego skład wchodzi 15 gmin: 3 gminy to gminy wiejsko-miejskie, 12 wiejskich.

Gminy wiejsko-miejskie to: Krasnobród, Szczepietnica, Zwierzyńca.

Gminy wiejskie to: Adamów, Grabowiec, Komarów-Osada, Łabunie, Miączyn, Nielisz, Radecznica, Sitno, Skierbieszów, Stary Zamość, Sułów, gm. Zamość.

Graniczy z powiatami: biłgorajskim, chełmskim, hrubieszowskim, krasnostawskim, tomaszowskim, leżącym w jego centrum zamojskim grodzkim.

Pod względem powierzchni zajmuje w województwie drugie miejsce (1872 km²).

Mieszka w powiecie zamojskim 108777 osób w tym 53538 mężczyzn i 55239 kobiet¹. W roku 2005 w powiecie mieszkało 110596 osób.

Teren powiatu zamojskiego jest w przeważającej części terenem rolniczym i leśnym. Zalesienie powiatu wynosi 21,3%, a użytki rolne zajmują około 66,5% ogólnej powierzchni.

Najważniejszą dziedziną gospodarki powiatu jest rolnictwo. Funkcjonuje tu ponad 24 tys. gospodarstw. Większość z nich posiada areal poniżej 5 ha, a tylko 16 powyżej 50 ha. Nie ma zatem dobrze rozwiniętej wysokotowarowej produkcji rolnej oraz przemysłu przetwórczo-spożywczego². Likwidacja zakładów związanych z przetwórstwem rolnym na terenie powiatu nie sprzyja jego rozwojowi, a uzależnia dochody mieszkańców od zakładów pracy znajdujących się poza powiatem.

Sytuacja taka powoduje, że większość zarejestrowanych bezrobotnych w Urzędzie pochodzi z tego powiatu.

Na terenie powiatu działalność gospodarczą prowadzi około sześć tysięcy podmiotów gospodarczych (w 2012r. -w systemie REGON zarejestrowanych było 6036 podmiotów gospodarczych). Dziedzinami gospodarki, które rozwijają się na terenie powiatu to: meblarstwo i budownictwo, przemysł przetwórczy i spożywczy, usługi i handel.

4. Źródła danych

Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych wymaga zebrania wielu danych. Najpełniejszy obraz sytuacji na lokalnym rynku pracy można uzyskać jedynie poprzez dywersyfikację źródeł informacji oraz zestawienie wielu danych. Dlatego też w celu

¹ Dane pozyskane ze strony Urzędu Statystycznego w Lublinie za 2014r <http://lublin.stat.gov.pl/dane-o-województwie/powiaty/ludnosc-925/>

² Dane pozyskane ze strony Starostwa Powiatowego w Zamościu <http://www.powiatzamojski.pl/zamosc.php?get=page,,17>

opracowania monitoringu Urząd wykorzystał dane gromadzone w systemie Syriusz. System ten stanowi podstawowe źródło wiedzy na temat liczby zarejestrowanych bezrobotnych, zgłoszonych wolnych stanowisk pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, struktury bezrobocia itp. Opracowaniu monitoringu posłużyły także wyniki badań kwestionariuszowych przedsiębiorstw.

II. Analiza ogólnej sytuacji na rynku pracy

1. Liczba bezrobotnych

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Zamościu liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie zamojskim wg. stanu na dzień 31 grudnia 2015r. wynosiła 6200 osób i była niższa w analogicznym okresie roku poprzedniego o 253 osoby.

Tabela poniżej przedstawia liczbę bezrobotnych w powiecie na przestrzeni ostatnich 6 lat.

Stan na koniec grudnia	Liczba bezrobotnych	w tym kobiety	Udział procentowy kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych	Udział procentowy mężczyzn w ogólnej liczbie bezrobotnych
2015	6200	2899	46,8%	53,20%
2014	6453	3027	46,9%	53,10%
2013	7215	3363	46,6%	53,40%
2012	7206	3411	47,3%	52,70%
2011	6285	3101	49,3%	50,70%
2010	6307	3104	49,2%	50,80%

Źródło: Opracowania własne Urzędu. Sprawozdania MIPS-01.

Z danych zamieszczonych w tabeli wynika, że bezrobocie dotyka bardziej mężczyzn. Wynika stąd fakt, że osobami pracującymi są bardziej mężczyźni niż kobiety i to oni po utracie pracy rejestrują się w Urzędzie.

Po wzroście bezrobocia w roku 2012 i 2013 w roku 2015 mamy wyraźny jego spadek w powiecie.

W przeciągu roku bezrobocie waha się – w miesiącach zimowych rośnie – w miesiącach letnich maleje. Świadczy to o sezonowości pracy i braku trwałych miejsc pracy.

W tabeli poniżej przedstawiono największe grupy zawodów występujące w powiecie na koniec 2015r.

Grupy zawodów, w których liczba bezrobotnych (stan na koniec okresu) jest największa w 2015 roku

Kod	Elementarne grupy zawodów	Liczba bezrobotnych (stan na koniec okresu)
5120	Kucharze	219
9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	118
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	62

4110	Pracownicy obsługi biurowej	53
6113	Ogrodnicy	44
9312	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni	38
2359	Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani	35
2292	Fizjoterapeuci	31
9629	Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	27
5131	Kelnerzy	26
9412	Pomoce kuchenne	23
5322	Pracownicy domowej opieki osobistej	22
3322	Przedstawiciele handlowi	15
6111	Rolnicy upraw polowych	13
7212	Spawacze i pokrewni	10
7119	Robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	9
7323	Introligatorzy i pokrewni	9
3313	Księgowi	8
7132	Lakiernicy	8
8331	Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów	8

Źródło: Opracowanie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Największą grupę osób stanowią kucharze (219 osób) i robotnicy wykonujący prace proste (kod (9329) i kod (9312) - 156 osób).

Warto zauważyć, że zawody z największą liczbą zarejestrowanych bezrobotnych to zawody niewymagające wysokich kwalifikacji. Kolejne zaś grupy, to zawody, do których wykonywania najczęściej potrzebna jest znajomość branży i posiadanie odpowiednich umiejętności, doświadczenia lub wykształcenia kierunkowego (księgowi, kierowcy autobusów, fizjoterapeuci, specjaliści nauczania).

2. Bilans bezrobotnych

Bilans bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zamościu szacowany jest na podstawie danych dotyczących „napływu” i „odpływu” bezrobotnych w przeciągu całego roku, gdzie „napływ” rozumiany jest jako liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w danym miesiącu, a odpływ jako liczba osób wyrejestrowanych.

W ciągu roku zarejestrowano 8209 osób z powiatu, wyłączono 8462 osoby.

W tabeli poniżej przedstawiono charakterystykę osób rejestrujących się i wyłączonych w 2015 roku

Wyszczególnienie		ogółem	w tym kobiety
Bezrobotni zarejestrowani		8209	3668
w tym	po raz pierwszy	1245	571
	po raz kolejny	6964	3097
w tym	po pracach interwencyjnych	7	4
	po robotach publicznych	26	13
	po stażu	824	553
	po szkoleniu	454	154

	po pracach społecznie użytecznych	79	53
	osoby wyłączone z ewidencji	8462	3796
w tym	podjęcie pracy	3792	1734
	niesubsydiowanej	3019	1412
	subsydiowanej	773	322
	w tym		
	prac interwencyjnych	162	68
	robót publicznych	48	25
	dotacji na podjęcie działalności gospodarczej	143	50
	podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	202	79
	podjęcia pracy w ramach bonu na zasiedlenie	145	62
	podjęcia pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	4	3
	podjęcia pracy w ramach refundacji dla osób pow. 50 roku życia	7	1
	inne	62	34
	rozpoczęcie szkolenia	456	154
	w tym w ramach bonu szkoleniowego	38	2
	rozpoczęcie stażu	842	561
	w tym w ramach bonu stażowego	68	29
	rozpoczęcie przygotowania zawodowego dorosłych	0	0
	rozpoczęcia prac społecznie użytecznych	91	64
	w tym w ramach PAI	11	6
	skierowanie do agencji zatrudnienia	0	0
	odmowa bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji pracy lub innej formy pomocy	19	6
	odmowa ustalenia profilu	0	0
	niepotwierdzenia gotowości do pracy	1093	274
	dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego	1687	764
	podjęcia nauki	50	27
	osiągnięcia wieku emerytalnego	36	24
	nabycia praw emerytalnych lub rentowych	84	49
	nabycie praw do świadczenia przedemerytalnego	60	33
	inny	252	106

Opracowania własne Urzędu. Sprawozdania MIPS-01 dział 1-2

Do najważniejszych przyczyn rejestracji osób bezrobotnych należy zaliczyć:

- rejestracja osób po utracie pracy,
- zakończenie prac subsydiowanych,
- osoby które rejestrują się w Urzędzie po raz kolejny

Najwięcej wyłączeń wystąpiło z powodu:

- podjęcia pracy w tym podjęcia pracy subsydiowanej,
- niepotwierdzeni gotowości do pracy
- dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego.

Większość rejestrujących jak i wyłączonych z ewidencji to mężczyźni. Wynika z tego wniosek, że są oni bardziej aktywni na rynku pracy niż kobiety.

Jak przedstawia się sytuacja w dynamice zawodów przedstawiają tabele poniżej:

Grupy zawodów, w których liczba bezrobotnych (napływ) jest największa w 2015 roku

Kod	Elementarne grupy zawodów	Liczba bezrobotnych (napływ w okresie)
5120	Kucharze	198

9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	65
2359	Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani	61
2292	Fizjoterapeuci	44
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	43
4110	Pracownicy obsługi biurowej	32
5131	Kelnerzy	30
9312	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni	30
6113	Ogrodnicy	28
6111	Rolnicy upraw polowych	17
9412	Pomoce kuchenne	15
9629	Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	14
3322	Przedstawiciele handlowi	11
5322	Pracownicy domowej opieki osobistej	10
7122	Posadzkarze, parkieciarze i glazurnicy	8
7212	Spawacze i pokrewni	8
9334	Układacze towarów na półkach	7
7132	Lakiernicy	6
7323	Introligatorzy i pokrewni	6
8331	Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów	6

Źródło: Opracowanie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Jak widać na powyższej tabeli, w ciągu całego okresu sprawozdawczego najwięcej „napływających” bezrobotnych posiadało zawód kucharz (198 osób). Na drugim miejscu znaleźli się robotnicy wykonujący proste prace w przemyśle (65 osób). Zaraz za nimi z wynikiem 61 osób uplasowali się specjaliści nauczania gdzie indziej nie sklasyfikowani. Dużą grupę stanowią również fizjoterapeuci i pracownicy związani z maszynami do obróbki metali.

Grupy zawodów, dla których wskaźnik płynności bezrobotnych jest najwyższy w 2015 roku.

Kod	Elementarne grupy zawodów	Wskaźnik płynności bezrobotnych
2146	Inżynierowie górnictwa i metalurgii	1,00
3321	Agenci ubezpieczeniowi	1,00
5312	Asystenci nauczycieli	1,00
9611	Ładowacze nieczystości	1,00
2359	Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani	0,97
5131	Kelnerzy	0,97
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	0,95
9312	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni	0,93
9629	Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	0,93
9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	0,92
3322	Przedstawiciele handlowi	0,91

2292	Fizjoterapeuci	0,89
5120	Kucharze	0,88
7212	Spawacze i pokrewni	0,88
7323	Introligatorzy i pokrewni	0,83
8331	Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów	0,83

Źródło: Opracowanie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Grupy zawodów, dla których wskaźnik płynności bezrobotnych jest najmniejszy w 2015 roku

Kod	Elementarne grupy zawodów	Wskaźnik płynności bezrobotnych
2163	Projektanci wzornictwa przemysłowego i odzieży	0,00
3116	Technicy technologii chemicznej i pokrewni	0,50
5329	Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	0,50
7532	Konstruktorzy i krojczowie odzieży	0,50
9121	Praczk ręczne i prasowacze	0,50
9412	Pomoce kuchenne	0,60
3313	Księgowi	0,67
7132	Lakiernicy	0,67
5322	Pracownicy domowej opieki osobistej	0,70
9334	Układacze towarów na półkach	0,71
3522	Operatorzy urządzeń telekomunikacyjnych	0,75
7122	Posadzkarze, parkieciarze i glazurnicy	0,75
8189	Operatorzy innych maszyn i urządzeń przetwórczych gdzie indziej niesklasyfikowani	0,75
6113	Ogrodnicy	0,79
6330	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej pracujący na własne potrzeby	0,80
7119	Robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	0,80

Źródło: Opracowanie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Prezentowane w powyższej tabeli mierniki wskazują na kierunek i natężenie ruchu bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów. Spośród wszystkich zawodów najwyższy wskaźnik płynności wykazano w zawodach:

- Inżynierowie górnictwa i metalurgii,
- Agenci ubezpieczeniowi,
- Asystenci nauczycieli,
- Ładowacze nieczystości.

Najmniejszy wskaźnik płynności bezrobotnych wykazano w zawodach:

- Projektanci wzornictwa przemysłowego i odzieży,
- Technicy technologii chemicznej i pokrewni,
- Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani,
- Konstruktorzy i krojczowie odzieży,

- Praczki ręczne i prasowacze.

3. Stopa bezrobocia

Stopa bezrobocia to wyrażony w procentach stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby ludności zawodowo czynnej. Na koniec roku 2015 stopa bezrobocia w powiecie zamojskim wyniosła 14,0% i była wyższa od stopy dla województwa o 2,3% i od krajowej stopy bezrobocia o 4,2%.

4. Liczba bezrobotnych ze względu na wiek

Strukturę wiekową bezrobotnych na koniec 2015r przedstawiono w tabeli poniżej

Przedział wiekowy	ogółem	w tym kobiety
18-24	1390	614
25-34	2112	1149
35-44	1123	563
45-54	877	384
55-59	484	169
60 lat i więcej	214	20

Źródło: Opracowanie własne. Sprawozdanie MPiPS-01 załącznik 1

Z danych zamieszczonych w tabeli wynika, że bezrobocie najbardziej dotyka ludzi młodych do 34 roku życia co stanowi ok. 56% ogółu zarejestrowanych. Najczęściej są to osoby dopiero wchodzące na lokalny rynek pracy. Dostosowanie ich oczekiwań i umiejętności do aktualnych ofert pracy stanowi kluczowe wyzwanie dla urzędu.

5. Liczba długotrwale bezrobotnych

Wyraźnie negatywną cechą rynku pracy w powiecie zamojskim jest bezrobocie długotrwale. Wydłużająca się beczynność zawodowa w znaczny sposób zmniejsza szansę tej grupy na ponowną aktywizację zawodową.

Na koniec grudnia 2015r w ewidencji Urzędu figurowało 3810 długotrwale bezrobotnych co stanowi ok. 61% ogółu zarejestrowanych.

Strukturę ze względu na czas pozostawania bez pracy, wiek, wykształcenie, staż pracy oraz kategorie osób będące w szczególnej sytuacji tej grupy bezrobotnych przedstawia tabela poniżej:

Wyszczególnienie	ogółem	w tym kobiety
czas pozostawania bez pracy		
1-3	153	73
3-6	327	167
6-12	291	153
12-24	374	155
pow. 24	927	454
wiek		

18-24	574	277
25-34	1293	784
35-44	773	436
45-54	644	286
55-59	356	119
60 lat i więcej	170	17
wykształcenie		
wyższe	393	292
policealne i średnie zawodowe	829	489
średnie ogólnokształcące	421	289
zasadnicze zawodowe	1128	420
gimnazjalne	1039	429
staż pracy		
do 1 roku	940	529
1-5	848	386
5-10	362	158
10-20	366	156
20-30	217	71
pow. 30	40	7
bez stażu	1037	612
kategorie bezrobotnych będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy		
do 30 roku życia	1287	708
w tym do 25 roku życia	574	277
pow. 50 roku życia	850	266
posiadające dziecko do 6 roku życia	719	632

Źródło: Opracowanie własne. Sprawozdanie MPiPS-01 załącznik 1

Bezrobocie długotrwałe najbardziej dotyka bezrobotnych, którzy są zarejestrowani powyżej 12 m-cy, ludzi młodych do 34 roku życia, z niskim wykształceniem oraz bez stażu pracy lub niewielkim stażem pracy.

Wskaźnik długotrwałego bezrobocia informuje jaki odsetek bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów k stanowią długotrwałe bezrobotni. Im większa wartość wskaźnika tym więcej osób długotrwałe bezrobotnych w danej grupie zawodów.

Według grup zawodów wskaźnik długotrwałego bezrobocia jest najwyższy dla 45 zawodów według 4 cyfrowej grupy elementarnej.

Zawody te zamieszczono w tabeli poniżej:

Kod	Elementarne grupy zawodów	wskaźnik długotrwałego bezrobocia
1120	Dyrektorzy generalni i zarządzający	100,0000
1321	Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej	100,0000
2153	Inżynierowie telekomunikacji	100,0000
2163	Projektanci wzornictwa przemysłowego i odzieży	100,0000
2251	Lekarze weterynarii bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	100,0000

2621	Archiwiści i muzealnicy	100,0000
3117	Technicy górnictwa, metalurgii i pokrewni	100,0000
3123	Mistrzowie produkcji w budownictwie	100,0000
3132	Operatorzy urządzeń do spalania odpadów, uzdatniania wody i pokrewni	100,0000
3312	Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni	100,0000
3324	Pośrednicy handlowi	100,0000
3332	Organizatorzy konferencji i imprez	100,0000
3359	Urzędnicy państwowi do spraw nadzoru gdzie indziej niesklasyfikowani	100,0000
3411	Średni personel z dziedziny prawa i pokrewny	100,0000
3433	Pracownicy bibliotek, galerii, muzeów, informacji naukowej i pokrewni	100,0000
3521	Operatorzy urządzeń do rejestracji i transmisji obrazu i dźwięku	100,0000
5112	Konduktorzy i pokrewni	100,0000
5151	Pracownicy obsługi technicznej biur, hoteli i innych obiektów	100,0000
5152	Pracownicy usług domowych	100,0000
6112	Sadownicy	100,0000
6121	Hodowcy zwierząt gospodarskich i domowych	100,0000
6221	Hodowcy ryb	100,0000
6223	Rybacy morscy	100,0000
6330	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej pracujący na własne potrzeby	100,0000
7133	Robotnicy czyszczący konstrukcje budowlane i pokrewni	100,0000
7311	Mechanicy precyzyjni	100,0000
7322	Drukarze	100,0000
7413	Monterzy linii elektrycznych	100,0000
7421	Monterzy i serwisanci urządzeń elektronicznych	100,0000
7513	Robotnicy w produkcji wyrobów mleczarskich	100,0000
7515	Klasyfikatorzy żywności i pokrewni	100,0000
7536	Obuwnicy i pokrewni	100,0000
7537	Kaletnicy, rymarze i pokrewni	100,0000
8121	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali	100,0000
8131	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów chemicznych	100,0000
8143	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych	100,0000
8181	Operatorzy urządzeń do produkcji wyrobów szklanych i ceramicznych	100,0000
8182	Maszyniści kotłów parowych i pokrewni	100,0000
8183	Operatorzy urządzeń pakujących, znakujących i urządzeń do napełniania butelek	100,0000
8311	Maszyniści kolejowi i metra	100,0000
8343	Maszyniści i operatorzy maszyn i urządzeń dźwigowo-transportowych i pokrewni	100,0000
8344	Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych	100,0000
9212	Robotnicy wykonujący prace proste w hodowli zwierząt	100,0000
9332	Prowadzący pojazdy ciągnięte przez zwierzęta	100,0000
9621	Gońcy, bagażowi i pokrewni	100,0000

Źródło: Opracowanie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Jak można zauważyć w przedstawionej grupie znajdują się zarówno zawody związane z wykonywaniem zawodów specjalistycznych do których wykonywania potrzebna jest wiedza i doświadczenia ale także zawody tzw. proste nie wymagające wiedzy i doświadczenia.

6. Liczba ofert pracy z wyszczególnieniem ofert subsydiowanych, wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej

W tabeli poniżej przedstawiono strukturę ofert pracy, które wpłynęły do Urzędu z powiatu zamojskiego w roku 2015 (na podstawie sprawozdania MIPS-01 dział 3.1)

Wyszczególnienie		ilość ofert
ogółem		1850
w tym	subsydiowane	893
	aktywizacji zawodowej	566
	z sektora publicznego	483
	sezonowej	671

Źródło: Opracowanie własne. Sprawozdanie MPiPS-01 dział 3

W 2015 roku z powiatu zamojskiego wpłynęło 1850 ofert pracy, w tym 893 to oferty subsydiowane co stanowi ok. 48% ogółu ofert. Większość pozyskanych ofert pochodzi z sektora prywatnego gospodarki (1367 ofert).

Najwięcej ofert pracy Urząd pozyskał w następujących zawodach:

Kod	Zawody	ilość ofert
515303	Robotnik gospodarczy	86
833203	Kierowca samochodu ciężarowego	74
522390	Pozostali sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	52
411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	51
524902	Doradca klienta	45
532201	Opiekunka domowa	45
522301	Sprzedawca*	42
962990	Pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	40
931301	Pomocniczy robotnik budowlany	36
832202	Kierowca samochodu dostawczego	30
513101	Kelner*	26
941201	Pomoc kuchenna	23
911207	Sprzątaczką biurową	20

Źródło: Opracowanie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Większość wpływających ofert pracy z powiatu zamojskiego dotyczy zawodów, do których wykonywania nie potrzeba wyższego wykształcenia czy specjalistycznych umiejętności zawodowych.

W badaniu monitoringu zawodów napływ ofert pracy z powiatu przeprowadzono analizę ofert wpływających do urzędu, jak również zamieszczanych w inny sposób np. na portalach internetowych.

Tabela poniżej przedstawia procentowy udział ofert pracy w danym zawodzie pochodzących z urzędu jak i internetu tzw. wskaźnik struktury według źródeł.

Nazwa wielkiej grupy zawodów	PUP	Internet
KIEROWNICY	72,73%	27,27%
OPERATORZY I MONTERZY MASZYN I	99,57%	0,43%

URZĄDZEŃ		
PRACOWNICY BIUROWI	96,95%	3,05%
PRACOWNICY USŁUG I SPRZEDAWCY	98,88%	1,12%
PRACOWNICY WYKONUJĄCY PRACE PROSTE	100,00%	
ROBOTNICY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY	99,58%	0,42%
ROLNICY, OGRODNICY, LEŚNICY I RYBACY	100,00%	
SPECJALIŚCI	76,30%	23,70%
TECHNICY I INNY ŚREDNI PERSONEL	87,50%	12,50%

Źródło: Opracowanie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Z danych zawartych w tabeli wynika, że znaczna większość ofert pracy w powiecie rozpowszechniania jest za pomocą Urzędu.

III. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Zgodnie z założeniami nowej metodologii, zawody deficytowe charakteryzują się większą liczbą dostępnych ofert pracy niż wynosi średni stan bezrobotnych w danym okresie sprawozdawczym. Spośród zawodów deficytowych wyróżnia się te, w których wskaźnik dostępności ofert pracy wynosi zero, czyli zawody maksymalnie deficytowe. W rankingu przedstawione zostają także zawody nadwyżkowe – takie, które odznaczają się przewagą liczebną bezrobotnych nad dostępnymi ofertami pracy i zawody maksymalnie nadwyżkowe – takie, dla których wskaźnik dostępności oferty pracy nie przyjmuje żadnej wartości.

Poniższa tabela prezentuje deficyt i nadwyżkę zawodów w powiecie zamojskim w 2015 roku.

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna
DEFICYT	zawód maksymalnie deficytowy	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów cementowych, kamiennych i pokrewni
		Lektorzy języków obcych
	zawód deficytowy	Inżynierowie górnictwa i metalurgii
		Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)
		Asystenci nauczycieli
		Pomoce domowe i sprzątaczk
RÓWNOWAGA	zawód zrównoważony	Agenci ubezpieczeniowi
		Asystenci dentystyczni
		Kontrolerzy (sterowniczy) procesów przemysłowych gdzie indziej niesklasyfikowani
		Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów gumowych
		Ładowacze nieczystości
NADWYŻKA	zawód nadwyżkowy	Ogrodnicy
		Kucharze
		Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani

		Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni	
		Introligatorzy i pokrewni	
		Fizjoterapeuci	
		Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani	
		Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	
		Układacze towarów na półkach	
		Posadzkarze, parkieciarze i glazurnicy	
		Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	
		Operatorzy innych maszyn i urządzeń przetwórczych gdzie indziej niesklasyfikowani	
		Księgowi	
		Przedstawiciele handlowi	
		Kelnerzy	
		Pracownicy obsługi biurowej	
		Spawacze i pokrewni	
		Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów	
		Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	
		Pomoce kuchenne	
		Pracownicy domowej opieki osobistej	
		Lakiernicy	
	zawód maksymalnie nadwyżkowy		Rolnicy upraw polowych
			Robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani
			Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej pracujący na własne potrzeby
			Praczkі ręczne i prasowacze
			Technicy technologii chemicznej i pokrewni
			Operatorzy urządzeń telekomunikacyjnych
			Konstruktorzy i krojczowie odzieży
			Projektanci wzornictwa przemysłowego i odzieży
*Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych został wykonany według nowej metodologii przygotowanej w ramach projektu współfinansowanego ze środków UE w ramach EFS „Opracowanie nowych zaleceń metodycznych prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy”.			

Źródło: Opracowanie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Oprócz zawodów deficytowych i nadwyżkowych, w rankingu określa się także tzw. zawody zrównoważone tj. odznaczające się zbliżoną liczbą bezrobotnych i dostępnych ofert w danym okresie sprawozdawczym.

Dodatkowym materiałem opisującym prognozę rankingu zawodów było badanie „barometr zawodów” - krótkookresową prognozę sytuacji w zawodach dokonaną w 2015 roku na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Badanie to miało charakter jakościowy, a jego wyniki powstały w oparciu o metodę „panelu ekspertów” czyli wymianę opinii na temat lokalnego rynku pracy przez przedstawicieli różnych instytucji i organów (na czele z pracownikami powiatowych urzędów pracy). Podstawowym założeniem badania była analiza rynku pracy w oparciu o informacje, których nie ma w statystykach. Dane na temat liczby ofert

pracy oraz liczby osób zarejestrowanych w konkretnym zawodzie stanowiły w badaniu jedynie funkcje pomocniczą. Uczestnicy panelów dyskusyjnych oceniali tylko te zawody, które występują w danym powiecie. Pozwoliło to na uzyskanie dokładnego obrazu sytuacji na lokalnym rynku pracy. Wynikiem badania była przewidywana lista zawodów deficytowych, nadwyżkowych i zrównoważonych w powiecie zamojskim w roku 2016.

W tabeli poniżej przedstawiono wyniki badania:

zawody deficytowe	zawody w równowadze	zawody nadwyżkowe
agenci ubezpieczeniowi	architekci i urbaniści	administratorzy systemów komputerowych
cieśle i stolarze budowlani	archiwiści i muzealnicy	analitycy, testerzy i operatorzy systemów teleinformatycznych
diagności samochodowi	asystenci i technicy dentystyczni	animatorzy kultury
doradcy finansowi i inwestycyjni	betoniarze i zbrojarze	architekci krajobrazu
kadra kierownicza, menedżerowie	bibliotekoznawcy, bibliotekarze i specjaliści informacji naukowej	biolodzy, biotechnolodzy, biochemicy
kamieniarze	brukarze	blacharze samochodowi
kierowcy ciągnika siodłowego	dekarze i blacharze budowlani	cukiernicy
kierowcy samochodu ciężarowego	dentyści	ekonomiści
krawcy i pracownicy produkcji odzieży	dziennikarze i redaktorzy	elektromechanicy i elektromonterzy
kucharze	floryści	fakturzyści
lakiernicy samochodowi	fotografowie	filolodzy i tłumacze
lekarze	górnicy i operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych	fizjoterapeuci i masażyści
nauczyciele przedmiotów zawodowych	graficy komputerowi	fryzjerzy
operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych	hydraulicy	geodeci i kartografowie
operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych	inspektorzy nadzoru budowlanego	geologowie, geografowie i geofizycy
pielęgniarki	instruktorzy nauki jazdy	gospodarze obiektów, portierzy, woźni i dozorczy
pracownicy ds. budownictwa drogowego	instruktorzy rekreacji i sportu	inżynierowie chemicy i chemicy
pracownicy sprzedaży internetowej	inżynierowie budownictwa	inżynierowie mechanicy
pracownicy telefonicznej i elektronicznej obsługi klienta, ankieterzy, teleankieterzy	inżynierowie inżynierii środowiska	kelnerzy i barmani
przedstawiciele handlowi	kierowcy autobusów	kierowcy samochodów dostawczych
samodzielni księgowi	kierownicy budowy	kierowcy samochodów osobowych
spawacze metodą MIG/MAG	kierownicy sprzedaży	kosmetyczki
spawacze metodą TIG	koordynatorzy projektów unijnych	listonosze i kurierzy
specjaliści automatyki i robotyki	lakiernicy wyrobów drzewnych i metalowych	magazynierzy
specjaliści ds. organizacji produkcji	malarze budowlani	mechanicy maszyn i urządzeń
spedytorzy i logistycy	masarze i przetwórcy ryb	mechanicy pojazdów samochodowych

szefowie kuchni	monterzy instalacji budowlanych	monterzy elektronicy
	monterzy konstrukcji metalowych	monterzy maszyn i urządzeń
	monterzy okien i szklarze	murarze
	nauczyciele praktycznej nauki zawodu	nauczyciele języków obcych, lektorzy
	nauczyciele szkół specjalnych	nauczyciele nauczania początkowego
	położne	nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących
	posadzkarze	nauczyciele przedszkoli
	pracownicy myjni	ogrodnicy
	pracownicy pralni i prasowni	operatorzy obrabiarek skrawających
	pracownicy przetwórstwa spożywczego	operatorzy wózków jezdniowych
	pracownicy służb mundurowych i ochrony	opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej
	programiści i administratorzy stron internetowych	palacze kotłów CO
	psycholodzy i psychoterapeuci	pedagodzy
	robotnicy budowlani	piekarze
	robotnicy leśni	plastycy i dekoratorzy wnętrz
	robotnicy poligraficzni	politolodzy, historycy i filozofowie
	spawacze ręczni gazowi	pomoce kuchenne
	spawacze ręczni łukiem elektrycznym	pracownicy administracyjni i biurowi
	specjaliści ds. public relations i reklamy	pracownicy biur podróży i organizatorzy obsługi turystycznej
	sprzedawcy i kasjerzy	pracownicy ds. rachunkowości i księgowości
	sprzedawcy na targowiskach i bazarach	pracownicy fizyczni
	tynkarze	pracownicy obsługi ruchu szynowego
	zaopatrzeniowcy i dostawcy	pracownicy produkcyjni
		pracownicy socjalni
		prawnicy
		przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek
		ratownicy medyczni
		recepjoniści i rejestratorzy
		robotnicy obróbki drewna i stolarze
		rolnicy i hodowcy
		sekretarki
		socjolodzy i specjaliści ds. badań społeczno-ekonomicznych
		specjaliści administracji publicznej

	specjaliści ds. bezpieczeństwa i jakości
	specjaliści ds. finansowych
	specjaliści ds. marketingu i sprzedaży
	specjaliści ds. zarządzania zasobami ludzkimi i rekrutacji
	specjaliści ds. zastosowań informatyki
	specjaliści elektroniki i telekomunikacji
	specjaliści ochrony środowiska
	specjaliści rolnictwa i leśnictwa
	specjaliści technologii żywności i żywienia
	sprzątaczk i pokojowe
	ślusarze
	tapicerzy
	technicy budownictwa
	technicy elektrycy
	technicy informatycy
	technicy mechanicy
	technolodzy robót wykończeniowych w budownictwie
	terapeuci zajęciowi
	weterynarze
	wychowawcy w placówkach oświatowych i opiekuńczych

Źródło: Wynik badania „Barometr zawodów” dostępny na stronie: <https://barometrzawodow.pl>

Z przedstawionych w tabeli danych wynika, że w 2016 roku 27 zawodów będzie zawodami deficytowymi, 49 zawodami zrównoważonymi, 79 zawodami nadwyżkowymi.³

IV. Analiza rynku edukacyjnego

1. Liczba bezrobotnych według wykształcenia

Problem bezrobocia coraz częściej dotyka osoby młode i wykształcone, które rejestrują się w urzędzie pracy zaraz po ukończeniu szkoły. Wraz z rozszerzeniem się rynku edukacyjnego i pojawieniem się prywatnych uczelni wyższych oraz niepublicznych szkół na poziomie gimnazjalnym czy licealnym, liczba absolwentów pozostających bez pracy i bez perspektyw na samodzielne znalezienie pracy, stale rośnie. W związku z tym, jednym z kluczowych zadań Powiatowego Urzędu Pracy w Zamościu jest wsparcie bezrobotnych absolwentów w poszukiwaniu pracy poprzez pomoc w dostosowaniu ich umiejętności oraz wykształcenia. Ze względu na charakter rynku pracy w powiecie zamojskim (większości napływ ofert pracy do których wykonywania nie potrzeba odpowiedniego wykształcenia) Urząd stara się osobom bezrobotnym znaleźć pracę poza powiatem. Ze względu na to, że Urząd swoim zasięgiem działania obejmuje dwa powiaty miasto Zamość (na prawach powiatu grodzkiego) i powiat zamojski często osoby z analizowanego powiatu znajdują zatrudnienie w powiecie grodzkim.

Jak przedstawia się struktura bezrobotnych ze względu na wykształcenie pokazuje tabela poniżej.

wykształcenie	ogółem	w tym kobiety
wyższe	805	566
policealne i średnie zawodowe	1484	775
średnie ogólnokształcące	739	447
zasadnicze zawodowe	1730	582
gimnazjalne i poniżej	1442	529

Źródło: Opracowania własne. Sprawozdanie MIPS-01 załącznik 1

Jak wynika z powyższych danych, w powiecie zamojskim w rejestrach urzędu pracy dominują osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (1730 osób). Na drugim miejscu pod względem ilości osób zarejestrowanych plasują się osoby z wykształceniem gimnazjalnym i podstawowym (1442 osoby). Na podobnym poziomie znajduje się liczba osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (1484 osób). Najmniejsze grupy stanowią osoby z wykształceniem wyższym (805 osób) i średnim ogólnym (739 osób).

³ Wynik badania „Barometr zawodów” dostępny na stronie: <https://barometrzawodow.pl>

2. Liczba bezrobotnych absolwentów

W załączniku 3 do sprawozdania MIPS-01 w powiecie zamojskim na koniec 2015r figurowało 457 bezrobotnych absolwentów, w tym 232 kobiety.

Najwięcej absolwentów figuruje w ewidencji po ukończeniu liceów ogólnokształcących (136 osób).

Największe grupy absolwentów według zawodów przedstawiono poniżej:

Kod	Zawody	stan na koniec okresu
242217	Specjalista administracji publicznej	23
512001	Kucharz*	23
723103	Mechanik pojazdów samochodowych*	15
711204	Murarz-tylnkarz*	13
514101	Fryzjer*	12
213205	Inżynier rolnictwa	8
311504	Technik mechanik*	8
751201	Cukiernik*	8
242227	Specjalista zarządzania kryzysowego	7
263102	Ekonomista	7
311512	Technik mechanizacji rolnictwa*	7
331403	Technik ekonomista*	6
263304	Politolog	5
351203	Technik informatyk*	5
422402	Technik hotelarstwa*	5
514105	Technik usług fryzjerskich*	5

Źródło: Opracowanie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Aby uzupełnić obraz zarejestrowanych absolwentów z powiatu zamojskiego przedstawiono poniżej działające w powiecie szkoły ponadpodstawowe oraz ilość absolwentów według stanu na 30 września 2015r.

Miejscowość	Nazwa szkoły, placówki	Absolwenci	
		Liczba ogółem	w tym dziewczęta
Grabowiec	Liceum Ogólnokształcące W Grabowcu		
Grabowiec	Zasadnicza Szkoła Zawodowa W Grabowcu	9	3
Krasnobród	Liceum Ogólnokształcące	11	6
Szczebrzeszyn	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	12	5
Szczebrzeszyn	Liceum Ogólnokształcące Dla Dorosłych	11	7
Szczebrzeszyn	Liceum Ogólnokształcące	8	4
Szczebrzeszyn	Technikum		
Szczebrzeszyn	Technikum Mechaniczne		
Zwierzyniec	Liceum Ogólnokształcące		
Zwierzyniec	Technikum Przemysłu Drzewnego		
Zwierzyniec	Technikum Ochrony Środowiska	11	6

Źródło: Opracowanie MEN

Porównując dane przedstawione w tabelach wynika, że w powiecie zamojskim brak jest uczelni wyższych oraz niewiele jest szkół ponadgimnazjalnych.

Wynika stąd wniosek, że zarejestrowani absolwenci legitymujący się zawodami do których wymagane jest wykształcenie wyższe, uzyskali je poza powiatem. W znacznym stopniu dotyczy to również absolwentów z wykształceniem ponadgimnazjalnym. Można przypuszczać, że na wielkość liczby osób bezrobotnych w powiecie legitymujący się niskim wykształceniem ma wpływ między innymi to, że osoby kończące szkoły średnie i wyższe emigrują nie znajdując w powiecie zamojskim odpowiadającej ich wykształceniu pracy.

V. Analiza lokalnego rynku pracy na podstawie badań kwestionariuszowych przedsiębiorstw

Zgodnie z nową metodologią prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy, we wrześniu i październiku 2015 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Zamościu przeprowadził badanie kwestionariuszowe przedsiębiorstw. W badaniu wzięły udział łącznie 92 przedsiębiorstwa z powiatu zamojskiego. Lista przedsiębiorstw wybranych do badania została wygenerowana losowo i automatycznie spośród wszystkich przedsiębiorstw kiedykolwiek współpracujących z Urzędem. Udział w badaniu był dobrowolny.

Rozkład wielkości przebadanych przedsiębiorstw ilustruje poniższa tabela.

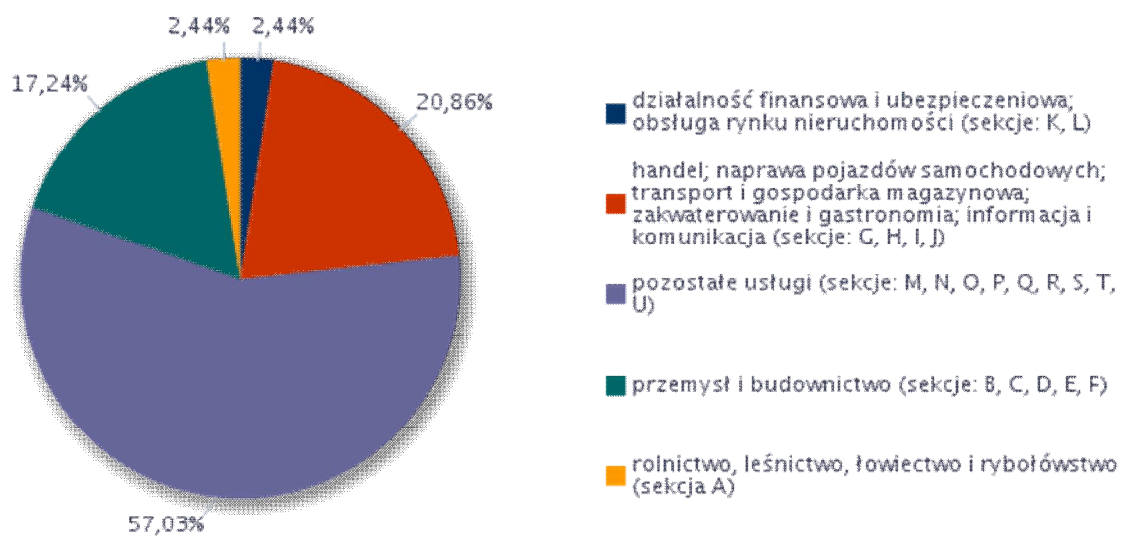
Liczba przebadanych przedsiębiorstw	
Klasa wielkości przedsiębiorstwa	Liczba przebadanych przedsiębiorstw
do 9 osób	37
10-49	40
50-249	3
250 i więcej	1
Podsumowanie	81

Źródło: Opracowanie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Wśród badanych przedsiębiorstw dominowały te zatrudniające do 50 osób.

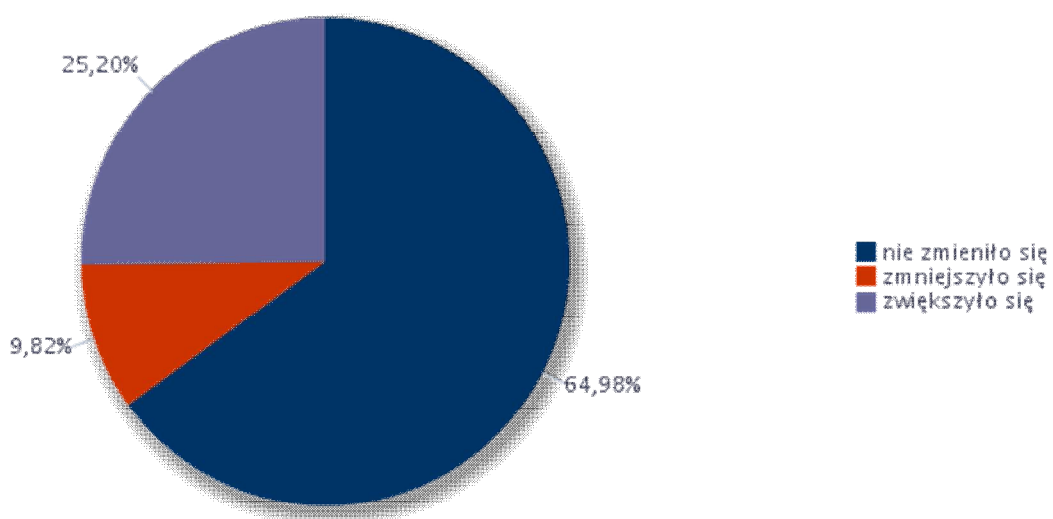
Charakterystykę badanych przedsiębiorstw obrazują wykresy poniżej

Struktura badanych przedsiębiorstw według rodzaju działalności.

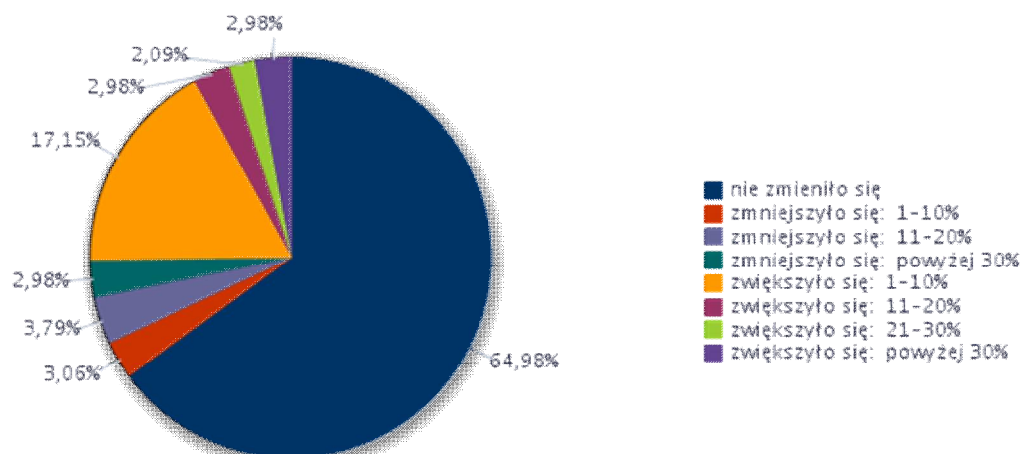
Źródło: Opracowanie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Odsetek przedsiębiorstw deklaruujących zmiany w zatrudnieniu w 2015 roku

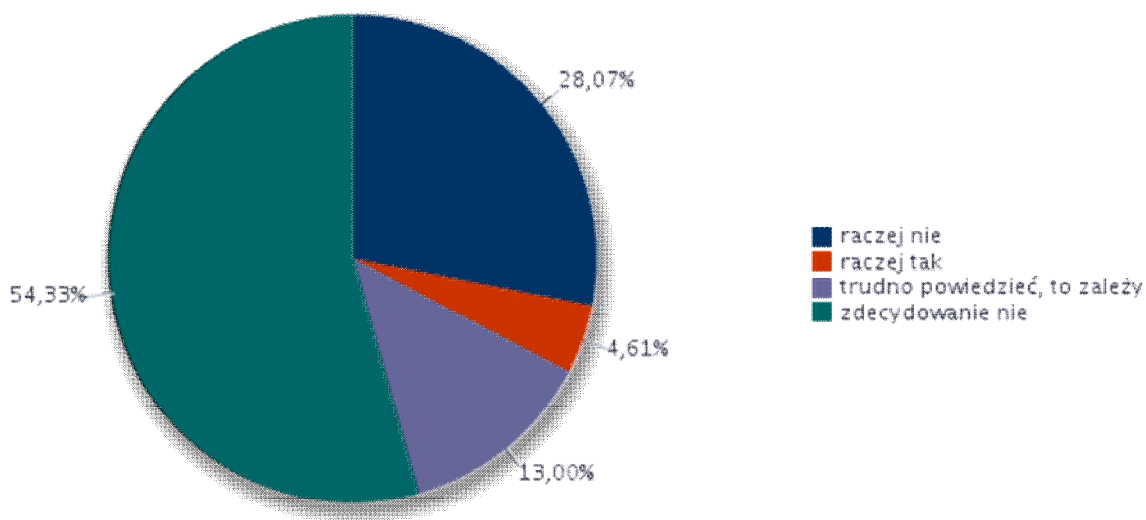
Źródło: Opracowanie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Odsetek przedsiębiorstw deklarujących zmiany w zatrudnieniu w 2015 roku – dane szczegółowe.

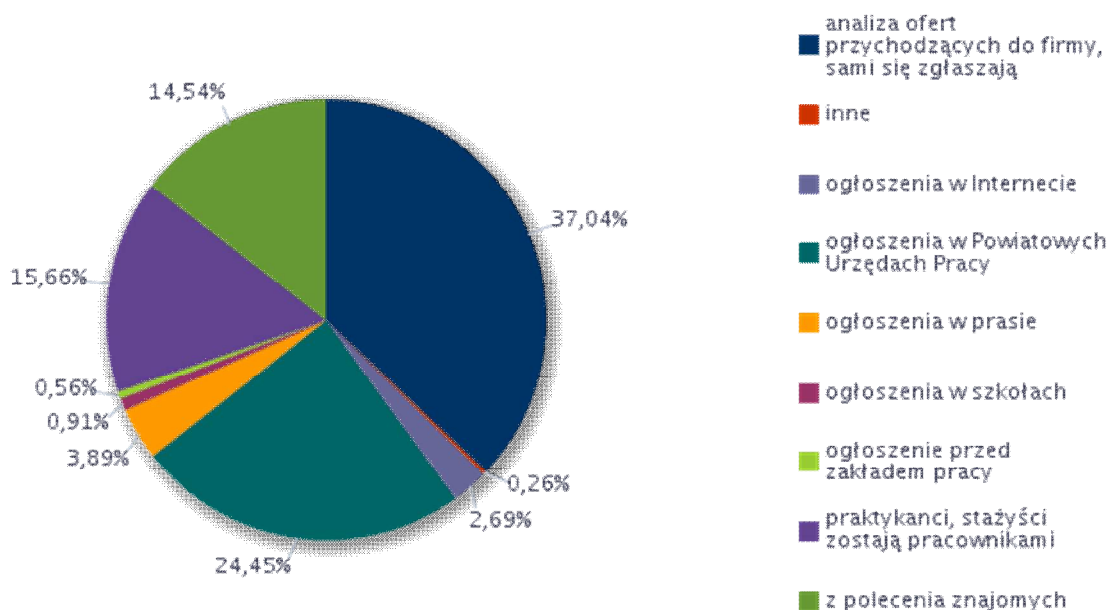
Źródło: Opracowanie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Struktura odpowiedzi przedsiębiorstw deklarujących problemy z pozyskiwaniem nowych pracowników w 2015 roku

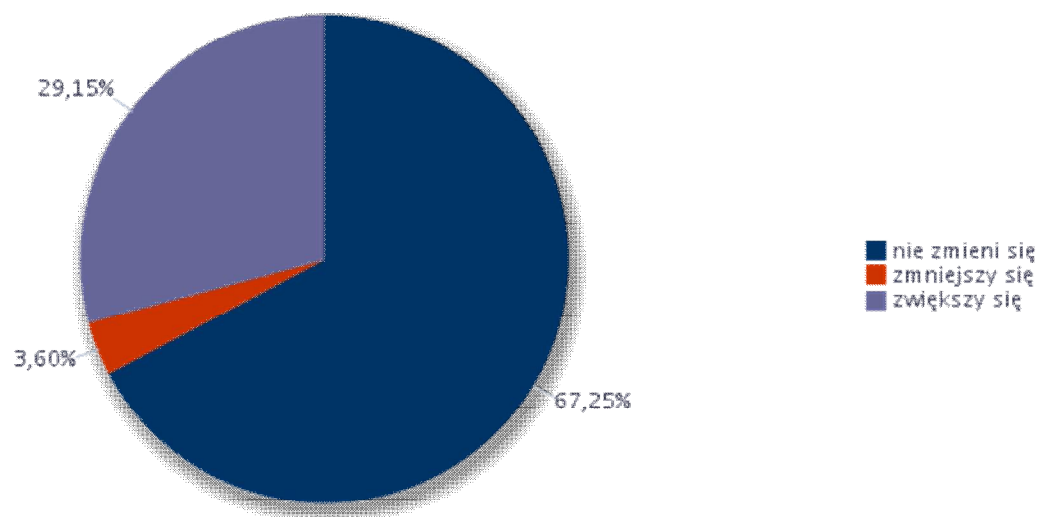
Źródło: Opracowanie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Struktura odpowiedzi przedsiębiorstw dotyczących sposobu poszukiwania nowych pracowników

Źródło: Opracowanie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Odsetek przedsiębiorstw przewidujących zmiany w zatrudnieniu w 2016 roku

Źródło: Opracowanie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

W ankiecie najwięcej brało udział firm zajmujących się usługami. Biorący udział w ankiecie przedsiębiorcy deklarowali, że zatrudnienie nie zmieniło się i nie mają problemów ze znalezieniem pracowników. Potencjalni pracownicy sami zgłaszają się do pracodawców. 67,25% pracodawców odpowiedziało w badaniu ankietowym, że nie zmieni się zatrudnienie w roku 2016.

Na podstawie ankiety ustalono, że w 2015 roku przedsiębiorcy odnotowali największe trudności w pozyskaniu odpowiednich kandydatów do pracy w następujących zawodach:

- Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów,
- Kierowcy samochodów ciężarowych
- Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych
- Kucharze
- Murarze i pokrewni
- Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani
- Stolarze meblowi i pokrewni
- Ogółem (bez względu na zawód)

Kandydaci wymienieni w powyższych zawodach powinni odznaczać się dodatkowo umiejętnościami i cechami pożądanymi.

Wśród umiejętności i cech poświadczanych przez pracodawców, wymieniane są: planowanie i organizacja pracy własnej oraz współpraca w zespole. Duże znaczenie dla pracodawców mają także: komunikatywność, sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna kandydatów oraz umiejętność obsługi komputera i korzystania z Internetu. Często wymienia się znajomość języków obcych. Zgodnie z wynikami badań, można stwierdzić, że niezwykle ważną cechą kandydatów na ww. stanowiska jest także doświadczenie zawodowe oraz wykształcenie zgodne z danym zawodem.

W tabeli poniżej do wymienionych zawodów zamieszczono dodatkowe cechy pożądane na jakie pracodawcy zwracają uwagę przy zatrudnianiu pracowników.

Trudności z pozyskaniem pracowników		
Elementarna grupa zawodów	Brakujące umiejętności i uprawnienia	Odsetek wskazań odpowiedzi „tak”
Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów	komunikacja ustna / komunikatywność	7,69%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	7,69%
	współpraca w zespole	7,69%
Kierowcy samochodów ciężarowych	komunikacja ustna / komunikatywność	7,69%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	7,69%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	7,69%
	znajomość języków obcych	7,69%
Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	komunikacja ustna / komunikatywność	7,69%
	planowanie i organizacja pracy własnej	7,69%
	znajomość języków obcych	7,69%
Kucharze	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	7,69%

	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	7,69%
Murarze i pokrewni	komunikacja ustna / komunikatywność	7,69%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	7,69%
	planowanie i organizacja pracy własnej	7,69%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	7,69%
	współpraca w zespole	7,69%
	znajomość języków obcych	7,69%
Ogółem (bez względu na zawód)	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	5,88%
	komunikacja ustna / komunikatywność	4,07%
	współpraca w zespole	4,07%
	planowanie i organizacja pracy własnej	1,81%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	1,81%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,91%
	wykonywanie obliczeń	0,91%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,91%
	znajomość języków obcych	0,91%
Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	planowanie i organizacja pracy własnej	7,69%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	7,69%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	7,69%
	wykonywanie obliczeń	7,69%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	7,69%
Stolarze meblowi i pokrewni	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	7,69%
	planowanie i organizacja pracy własnej	7,69%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	7,69%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	7,69%
	wykonywanie obliczeń	7,69%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	7,69%

Źródło: Opracowanie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

VI. Wnioski

Z przedstawionej analizy można by wywnioskować, że zawodami deficytowymi w powiecie zamojskim są takie zawody, do których wykonywania nie potrzeba specjalistycznego wykształcenia kierunkowego. W zawodach tych występuje duża liczba ofert staży, z których korzystają osoby mające zbliżone, a czasem też wyższe kwalifikacje oraz osoby, które takie kwalifikacje nabywają.

W przypadku innych zawodów deficytowych często wymagane są dodatkowe uprawnienia i umiejętności, które nabywane są w drodze szkoleń, a nie zawsze mają wpływ na zmianę zawodu do statystyk. Ponadto u osób posiadających różne kwalifikacje uprawniające je do wykonywania wielu zawodów (wielozawodowców) nie zawsze można jednoznacznie określić, jaki zawód ma być wykazany jako zawód do statystyk.

Rzeczywistości rynku pracy nie da się zamknąć w jakichkolwiek klasyfikacjach, a co za tym idzie wszystkich danych ilościowych nie można traktować dosłownie. Sam fakt, że nie ma osób zarejestrowanych w danym zawodzie nie musi oznaczać, że nie ma ludzi, którzy dany zawód mogliby wykonywać. Podobnie fakt nadwyżki w zawodzie nie musi oznaczać, że nie ma problemu ze znalezieniem pracowników w tym zawodzie (np. wykazani kierowcy oprócz uprawnienia do kierowania pojazdami muszą posiadać dodatkowe szkolenia związane np. z przewozem rzeczy, czy dodatkowe umiejętności jak znajomość języków).

Należałoby dodać jeszcze, że dynamika zmian na rynku pracy oraz sytuacji gospodarczej powoduje dezaktualizację wielu analiz w stosunkowo niedługim czasie po ich opublikowaniu.

Dodatkowo podział na powiaty: miasto Zamość i powiat zamojski w przypadku rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest podziałem sztucznym ze względu na fakt obsługi pracodawców i osób bezrobotnych z obydwu powiatów w obrębie jednego Urzędu i niejednokrotnie występują sytuacje, w których w mieście Zamościu mamy nadwyżkę a w powiecie deficyt, co w skali całego Urzędu może być niezauważalne. Pod względem gospodarczym oba powiaty stanowią jeden organizm, co wprowadzony podział na powiaty w 1999r. pod tym względem nic nie zmienił.

Argumentami, które przemawiają za nieuzasadnionym pisaniami dwóch raportów jest fakt, że:

- w powiecie zamojskim mieszka ok. 108 tys. osób w tym ok. 67 tys. w wieku produkcyjnym, w Mieście Zamościu ok. 65 tys. osób w tym ok. 41 tys. w wieku produkcyjnym.
- tylko ok. 31% wpływających ofert pracy do Urzędu pochodzi z powiatu zamojskiego,
- ok. 60% zarejestrowanych bezrobotnych to osoby z powiatu zamojskiego,
- znacząca większość wpływających ofert pracy dla osób z wykształceniem średnim i wyższym pochodzi z miasta Zamościa,
- większość szkół średnich i szkoły wyższe znajdują się również w mieście Zamościu co przy opracowywaniu monitoringu dla bezrobotnych absolwentów

z powiatu zamojskiego mija się z celem. Oświata w powiecie zamojskim dotyczy głównie edukacji w szkołach podstawowych i gimnazjalnych.

- same opracowane dane (wartości tabelaryczne, wykresy, wyliczone wskaźniki) do pisania dla dwóch powiatów mogą okazać się dla całości obrazu sytuacji w Urzędzie błędne co może doprowadzić do wyciągania nieprawidłowych wniosków.

Mimo wyżej wymienionych uwag do pozytywnych punktów tego badania należy zaliczyć badanie ankietowe przedsiębiorstw.

Z danych zamieszczonych w tabelach i wykresach można stwierdzić, że w powiecie zamojskim dominuje rozwój małych i średnich przedsiębiorstw zatrudniających do 50 osób. Przeważają wśród tych firm te, które zajmują się szeroko rozumianymi usługami.

Kolejną cechą działających firm jest fakt, że zatrudnienie w 2015 roku nie zmieniło się (64,98% badanych firmach), 25,2% badanych firm stwierdziło, że zwiększyło zatrudnienie w badanym okresie. W zadany pytanie „Czy w roku 2016 przedsiębiorcy przewidują zmiany w zatrudnieniu?” 67,25% zadeklarowało, że zatrudnienie nie zmieni się, 29,15% planuje zwiększenie zatrudnienia, tylko 3,6% zadeklarowało jego zmniejszenie.

Przypuszcza się, że do najczęściej wymienianych zawodów, w jakich firmy będą miały trudności w znalezieniu pracowników w nadchodzącym roku będą również te z którymi były problemy w roku 2015 czyli:

- kierowcy
- robotnicy budowlani
- murarze i pokrewni
- stolarze
- kucharze
- pozostali pracownicy.

Zwrócić tu należy uwagę, że figurujący w ewidencji kierowcy, mimo posiadających uprawnień do kierowania pojazdami nie posiadają dodatkowych wymaganych uprawnień do wykonywania zawodu (np. uprawnienia do przewożenia rzeczy).

Dodatkowo należy zwrócić uwagę na umiejętności miękkie jakimi odznaczają się kierowani do pracodawców bezrobotni. Często bywa tak, że mimo posiadających uprawnień do wykonywania zawodu brak umiejętności miękkich dyskwalifikuje daną osobę. Brakuje również takich informacji w systemie – można by je zawrzeć w profilowaniu osoby. Brak tej wiedzy powoduje, że pracodawcy współpracujący z Urzędem są niezadowoleni z osób jakie do nich są kierowani.

Następnym pytaniem ankietowym było „Czy pracodawcy mają problemy z pozyskiwaniem pracowników?” Odpowiedź „zdecydowanie nie” i „raczej nie” odpowiedział 82,4% pracodawców.

Na pytanie „W jaki sposób poszukują nowych pracowników?” 51,58% to stwierdzenia, że są to pracownicy z polecenia znajomych oraz cv zostawiane przez zainteresowanych. Poszukiwania pracowników poprzez Urząd zadeklarowało 24,45% badanych.

Dobrze ocenianym przez pracodawców sposobem na znalezienie odpowiedniego pracownika jest zamieszczanie ofert w Internecie (15,66% odpowiedzi). Otrzymywanie dokumentów aplikacyjnych w formie elektronicznej pozwala pracodawcom na szybką weryfikację kandydatów oraz stworzenie bazy z danymi kandydatów, którymi firma może być zainteresowana w przyszłości. Szeroki zasięg oraz ogólnodostępność internetowych ofert pracy, a także szybki rozwój odpowiednio dostosowanych portali ogłoszeniowych, sprawiają, że taka forma pozyskiwania pracowników będzie stosowana przez pracodawców coraz częściej.

Należy jednak zaznaczyć, że pomimo atrakcyjności zamieszczania ofert pracy w Internecie – zgodnie z odpowiedziami większości przedsiębiorców – zdecydowana większość ofert jest przekazywanych do Urzędu.

Mając powyższe na uwadze, prognozę rynku pracy powiatu zamojskiego na rok 2016 można sprowadzić do następujących wniosków:

- w 2016 roku nastąpi spadek liczby osób bezrobotnych i stopy bezrobocia przy jednoczesnym wzroście liczby wolnych stanowisk pracy;
- największe szanse na znalezienie pracy, będą mieli przedstawiciele takich zawodów jak: kierowcy, osoby do pracy w branży meblarskiej, robotnicy związani z branżą budowlaną i zawody związane z szeroko rozumianymi usługami. Decydować tu jednak będą umiejętności miękkie.
- pomimo rosnącej roli sieci kontaktów osobistych oraz Internetu w pozyskiwaniu nowych pracowników, zgłaszanie ofert do Urzędu nadal będzie stanowić jeden z podstawowych sposobów poszukiwania kandydatów do pracy;
- organizowanie szkoleń dla osób bezrobotnych z zakresu kształtowania i wykorzystania umiejętności miękkich pozwoli im znacząco zwiększyć swoje szanse na znalezienie pracy i otrzymanie zatrudnienia,
- zawodami deficytowymi według badania „Barometru zawodów” w 2015 były następujące zawody:

- agenci ubezpieczeniowi
- cieśle i stolarze budowlani
- diagności samochodowi
- doradcy finansowi i inwestycyjni
- kadra kierownicza, menedżerowie
- kamieniarze
- kierowcy ciągnika siodłowego
- kierowcy samochodu ciężarowego
- krawcy i pracownicy produkcji odzieży
- kucharze
- lakiernicy samochodowi
- lekarze
- nauczyciele przedmiotów zawodowych
- operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych
- operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych
- pielęgniarki
- pracownicy ds. budownictwa drogowego
- pracownicy sprzedaży internetowej

pracownicy telefonicznej i elektronicznej obsługi klienta, ankieterzy, teleankieterzy
przedstawiciele handlowi
samodzielni księgowi
spawacze metodą MIG/MAG
spawacze metodą TIG
specjaliści automatyki i robotyki
specjaliści ds. organizacji produkcji
spedytorzy i logistycy
szefowie kuchni

Należy przypuszczać, że w roku 2016 wymienione zawody też będą zawodami deficytowymi.